

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. || Lvdovici || De Ponte Vallis-||Oletani, È Societate ||
Jesv Theologi.|| De || Christiani hominis || Perfectione In
Qvo-||libet eius Vitæ genere.|| Tomi Qvatvor.||**

Quorum argumenta ex S. Rvth Historia præcipué desumpta

Puente, Luis de la

Coloniæ Agrippinæ, 1625

Cap. VI. Castitatem coniugalem à pulchritudine & ornamento corporis
impugnari, ab animæ verò pulchritudine conseruari.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39637

Hab. 45. in
Gen.
Bonum no-
men.

Velamen
oculorum.
Vide Peric.

c Gen. 20. 6

Bona inten-
tio seruat
iustos.

Carnalia
non sine
culpa.

execrandum esset omnibus adulterium, credebat enim sufficere, ne quis Saram vel contingere auderet, si duntaxat, coniugio se copulatam diceret. Denique insignia in Abraham munera & Saram contulit, quæ in testimonium forent & indicium (vt narrat Chrysostomus) intactam illam ab se dimitti; simul etiam præcepit, vt hoc per vniuersum regnum promulgaretur, ne aliquam sinistra suspicandi occasionem suis daret; sed vt omnibus de rei veritate constaret; tum, quod Sara honor integer maneret; tum, ne quid detrimenti *suum* inde nomen acciperet (Nam sinistra de Rege fama in vniuerso regno sparsa, facile illius nomen macularet. Dona item hæc, inquit, tibi profuerint ad velamina oculorum tuorum, & ancillarum tuarum comparanda, ne viri pulchritudine vestra capiantur, & tanquam laqueis siue pedicis irretiantur,

Hæc sunt documenta, quæ bonus ille Rex Christianis Regibus reliquit vt conjugalem castitatem non in se ipsis duntaxat sed in vniuerso regno zelent; cuius virtutem Deus calculo suo probauit dicens *c Ego scio, quod simplici corde feceris; & ideo custodiui te, ne peccares in me; & non dimisi, vt tangeres eam.* Quibus in verbis, vt Theodoretus ait, ostendit Dominus, bonam iustorum intentionem in causa esse, cur à peccatis præferentur, nec vllam proximo iniuriam inferant, cum bonam Abimelechi intentionem videns, qua Saram sibi in coniugem accipere cogitabat, illi reuelauit, ne hoc faceret; quod iam matrimonio iuncta esset. At quoniam in rebus carnalibus semper aliqua culpa committitur, voluit Abraham pro illo orare, cuius precibus permotus, delictum remisit, & à puniendo manum continuit.

CAPVT VI.

CASTITATEM CONIUGALEM A PVLCHRITVDINE & ornamento corporis impugnari, ab anima verò pulchritudine conseruari.

AMETSI coniugum castitas à fortissimis validissimisque hostibus oppugnetur, aduersus quos in sequenti Tractatu de continentia omnibus communi, varia tum ad oppugnandum, tum ad propugnandum arma producemus, duos tamen aduersarios habet secretos admodum & occultos, qui eodem ipso, quod ad statum suum spectat; illam impetere & impugnare solent. Primus est pulchritudo exterior, ob quam non exiguum matrimonio onus, & molestia accedit: si enim

vxor deformis sit, metuendum est, ne à viro contemnatur: si autem for-
 mosa, nisi huiusmodi illa sit, quæ se ipsam custodiat, difficile custodietur, i-
 mō & tunc in alio periculo miser maritus versatur; quod insinuauit a *Abra-
 ham*, cum sciens vxoris *Saræ* pulchritudinem, bis timuit sibi, (vt præceden-
 ti capite retulimus:) ne alij eius pulchritudine capti, sibi necem afferrent.
 Et postea b *Isaac* eius filius in idem periculum incidere timuit, occasione
Rebecca vxoris suæ eximie venustatis: sed vtrumque Deus liberauit, vt
 iam diximus: eō quod sanctè his in rebus procederent. Quæ *sanctitas*, si de-
 fuerit nihil omnino securum est, cum c *David Bersabee* pulchritudine cap-
 tus; vt adulterium admissum occultaret: *Vria* optimi eius viri necem pro-
 curauerit, vnde infert *Ambrosius*, non esse quærendam vxorem, quæ ve-
 nustate alijs emineat; cum illa necis mariti inferendæ occasio esse soleat.
 Qui huiusmodi vxorem quærit, dulces domi venenum, cancellos, & carce-
 rem aureum, & splendidam seruitutem fouet, difficulter quippe seruetur &
 possidetur, cui plurimi inhiant. At his periculis, vtpote *varioribus*, omis-
 sis: *frequentia*, & quotidie occurrentia quæ directè castitati aduersan-
 tur, prosequamur: quando scilicet venustas corporalis spiritali destitui-
 tur, quæ in puritate & sanctitate animæ, timoreque diuino sita est. de illa e-
 nim locutus est *Salomon*, cum dixit: *fallax est gratia & vana pulchritudo: mu-
 lier timens Dominum ipsa laudabitur: apte porro gratiam exteriorem falla-
 cem nuncupat, quæ sancto hoc timore, à quo coercetur, caruerit: sine quo
 retinaculo & freno mulier eadem dotata, & inaniter pascitur, & decipitur:
 & ipsa vicissim inescat ac decipit alios: cuius finis est illa miseria, quam i-
 dem *Sapiens* describit: *escui & vultus aureus in naribus suis, ita mulier pulchra
 & fatua*. Nam, vt *sus* tam preciosum anulum nihil facit, & cum illo se-
 luto & cæno inuolutat, & simeta foetidissima eisdem naribus inuertit: ita
 mulier nefaria & improba abutitur collata sibi ad ornamentum à Deo ve-
 nustate, cum se carnalium voluptatum cæno inquinat. At *mulier sancta &
 pudorata*, pulchritudine sua (vt supra iam ex Ecclesiastico retulimus) *solis
 instar in hoc mundo collucet: & velut lucerna splendens super candelabrum san-
 ctum*: nam corporis pulchritudini internam splendens, seque ab omni re, quæ
 eandem obscurare posset, quam maximè continet. Non sine causa tamen o-
 mnes pænè sanctas legis veteris mulieres, pulchras & formosas fuisse. *scri-
 ptura* refert: vt hinc manifestum fiat, *pulchritudinem hanc donam Dei
 esse, quæ non aliam ob causam confertur, quam vt
 interiori venustati respondeat, & in-
 terior ex externa colli-
 gatur.**

Nimia for-
ma pericu-
la.

a Gen 12. 1. 2
cap. 20. 4.
b Gen. 26.

c 2. Reg. 12.
5.
li. de Abra.
cap. 7.

d Pro. 31. 30.

Fallax pul-
chritudo.

e Po. 11. 22.

f Eccl. 26. 14
Timor Do-
mini.

Forma do-
nium Dei.

§. I. Pulchritudo non profligare, sed conseruare debet Castitatem.

1.
Cum Forma
crescat vigi-
lantia.
a Dan. 15.

b Gen. 39. c.

Hom. 62. in
Genes.

lib. de Ioseph
cap. 5.
serm. 82. de
temp.

S. Ioseph ca-
sta forma.

2.

c Gen. 39. e.

EXijs, quæ dicta sunt, colligi possunt media, quibus castitas nullum
 Lob venustatem & pulchritudinem detrimentum aut periculum ad-
 eat nefas enim est, vt donum, quod Deus contulit, & in suum honorem
 cultumque destinavit, hoc in arma transeat, quibus idem oppugnetur &
 offendatur. Atque vt illi, qui preciosioribus induiti sunt *vestibus*, ma-
 iori cura & studio easdem conseruant: ita quæ *pulchritudine* illa corporali
 dotata sunt, diligentiam maiorem adhibeant oportet, vt eam rara quadam
modestia, & insigni *vigilantia* custodiant: eò quòd maiori studio dæmon
 eandem imperat & oppugnet, vt apparet in Sancta a *Susanna*, quæ ob insi-
 gnem venustatem à perfidis senibus adamata, ita castitatis conseruandæ sol-
 licita fuit, vt ob eisdem defensionem mortem parata fuerit subire, vt pau-
 lo antè diximus. Nec viri quidem ipsi ab hoc onere immunes sunt, cum
 non sine causa Scriptura prodatur: b; *Iosephum fuisse facie pulchra, & decorum
 aspectu*, & mox addat: *dominam suam oculos suos in eum iniecisse*, & concupi-
 le. Nam (vt ponderat Sanctus Chrysostomus) ex illius pulchritudine la-
 queum dæmon parauit, quo illum comprehenderet; nisi Deus illi euitan-
 di periculi, & resistendi gratiam concessisset. At quamuis ipse generosi ath-
 letæ instar, victor euaserit; domina tamen, quæ coniugata erat, tanquam
 debilis, aliena pulchritudine capta, & illaqueata fuit. Notant hoc & pon-
 derant egregiè duo illa Ecclesiæ lumina Ambrosius & Augustinus, iisdem
 pœnè verbis: Ioseph cum formosus & decorus esset, pulchritudinem suam
 ad aliorum iniuriam non conuertit, sed ad gratiam conseruandam: sibi per-
 suadens in hoc se pulchriorem fore, si sine castitatis iactura, & puritate con-
 seruata pulcher esse posset. Illam enim veram credebat pulchritudinem:
 quæ aliorum oculos non inescaret, nec infirmorum animas vulneraret.
 Magnus profectò vir ille fuit, qui diuenditus, non fuit seruus; amatus, non
 redamauit; prouocatus, non consensit: & impetitus, fugit: ne in peccatum
 prolaberetur: famulus à Domina sollicitatur: & quæ alijs in rebus illi im-
 perabat; hic blandis illum verbis orabat: verum ille videre didicit, quòd
 illa non videbat: Erat pulchrior internè, quàm externè: magis decorus in
 splendore cordis, quàm in exteriori corporis: & quòd mulieris oculus non
 penetrabat, ibi ille pulchritudine sua fruebatur. Videns verò interiorem
 castitatis decorem in speculo conscientiæ: quomodo illum tentatione lu-
 xuriæ inquinaret? Hæc S. Augustinus.

VERVM videamus quomodo generosus hic adolescens grauem hunc
 conflictum superauit, inordinatum dominæ suæ affectum reprimens, ac
 reprehendens: c *Ecce* (inquit) *Dominus meus, omnibus mihi traditis, ignorat*

quid

quid habeat in domo sua: nec quidquam est quod non tradiderit mihi, praeter te, quae
 vxor eius es: quomodo ergo possum hoc malum facere, & peccare in Deum tuum?
 Quid verò hoc aliud fuit, quam aperte illi dicere: quae mihi erga mar-
 tum tuum & Deum incumbit obligatio, impedit, quo minus agam; quod
 scio illis displicere: quod si ego seruus, obligatum me agnoscam, ad fide-
 litatem marito tuo seruandam: quanto magis tu illius coniugem eam seruare
 teneris? Respice quae tibi bona contulerit, & datori noli esse ingrata: e-
 quidem te tangere nolo, cum non sis mea: neque tu ergo me range, cum sis
 alterius. Cum verò rationibus hisce procaz libido non flecteretur, castissi-
 mus adolescens *mori* potius decreuit, quam huiusmodi crimen admittere.
 Quapropter cum data opportunitate solum eum quadam die haberet, &
 illa pallium eius apprehenderet: maluit in dominæ illud manibus relinque-
 re, quod illa nequitiam suam ac nefarium ausum tegetet; quam huiusmodi
 perfidiam committere.

Ex quo apparet manifestè ad hasce tentationes superandas, non esse me-
 dium efficacius, generoso quodam animo, diuina gratia adiuro, ad vitæ fa-
 mæque detrimentum potius subeundum, quam in huiusmodi crimen as-
 sentum dandum.

VERVTAMEN è misera huius mulieris lapsu aliud documentum elicia-
 mus. nam vt ait S. Ambrosius, non sine causa dicit Scriptura in Iosephum
 illam *oculos iniectisse*: vt hinc discamus, prima luxuriæ iacula per oculos intrare
 & castitate illum excidere, qui alienam pulchritudinem attentius intuetur:
 non dicitur autem Iosephus in dominam oculos coniecisse: quia *modestia*
 sua seruabat, quod illa sua *libertate* perdere desiderabat.

Nec transeamus sub silentio aliud documentum non minoris momenti,
 quod ex hac historia coniuges, & omnes patresfamilias elicere queunt:
 quam videlicet prudentes esse debeant, in admittendis in familiam famu-
 lis, & virginibus *pulchritudine exteriori* excellentibus; præsertim, si *modesti-*
am & honestatem comites non habuerint: illa quippe ad nihil prodest, quam,
 vt instar sit *laqueus*, quo alios dæmon irretire & illaqueare conatur: & inter-
 dum viro, interdum vxori lapsus occasio est. Tamen si verò serui non idè
 sint deteriores, quod bonam externam speciem habeant, quando internæ
 probitatis illa signum est: si tamen pulchritudo hæc cum naturali immode-
 stia & leuitate, magnaque libertate coniuncta sit, periculosa est; ac multò
 tutius laqueum declinare, quam tam propè illam adire.

Ex his omnibus apparet veritas illorum, quæ capite septimo Tractatus
 primi, dicta sunt; omnes scilicet, tam viros: quam feminas pulchritudi-
 ne illa, quæ sibi contigit, contentos viuere debere: sibi persuadentes: si
maior defuerit, id forsitan esse quod laqueus illa foret Satana, & causa damna

Obligatio
 Dei & pro-
 vine confi-
 leranda.

Malo *mori*
 quam pec-
 care.

3.
 ubi supra.

Mors intra-
 uit per sensu-
 ritas.

Forma sine
 virtute pe-
 riculosa.

Forma me-
diocri con-
tensus sis.

Eximia be-
ne utere aus-
pice cela.

lib. 4.
Vide Peveritii
in prefat. lin.
cap. 39. Gen.

Luxus ve-
stitium.
lib. 3. de do-
ctrina Chri-
stian. c. 12.
2. 2. q. 169.
ar. 1. ad 2.
art. 2.
l. de habitu
Virginum.

Etiā in
viris.
Eloq. 40. in
Evang.
a. Luc. 16. 19.

b. Mat. 11. 8.
ubi supra.

Epist. 73. ad
Cossidium.

tionis: si verò insigni venustate donati fuerint, datam eam sibi; ut quasi stimu-
lus ipsis sit ad animam, quam tali in corpore Deus collocavit, condecoran-
dam. propterea illi, qui connubio iuncti non fuerint, nec iungi volunt; si vi-
derint pulchritudinem suam alijs laqueum esse; merito illam tegere, & ab-
scondere contendunt: quoniam etiam, si licito ac decenti aliquo medio fieri pos-
set, eandem destruent, ac deturpabunt: quemadmodum multas virgines, ce-
litus illustratas, fecisse legimus: turpes potius coram hominibus videri vo-
lentes, quam occasio esse, ut aliorum animæ aliquam sui causa apud Deum
turpitudinem contraherent. Nec mirum id in virginibus Christianis: cum
& Spurinam formosum adolescentem, qui plurimarum matronarum oculo-
rum rapuerat, atque idcirco maritis, & patribus illarum suspectus erat, refe-
rat Valerius Maximus, ad suscipionem illam tollendam, oris sui venustatem
laxasse ac deturpasse: deformitatemque ipsam, sanctitatis suæ fidem quam pul-
chritudinem formæ, irritamentum alienæ libidinis esse maluisse.

§. II. Modestia in cultu & ornatu externo.

ALTER castitatis coniugalis inimicus ipse est ornatu externu corporis,
quando scilicet is in subiectio parum cauto, minusque prudenti ap-
paruerit; vel dum nimius & superfluous est; & ultra quam status & cō-
munis patriæ fert consuetudo: tunc enim (ut docet Augustinus, quem Sanctus
Thomas etiam sequitur) vitium redolet; atque ut bonum habere finem
non potest, ita animum vanum, sensualem ac delicatum arguit: qui
non nisi vanam sui ostentationem & delicias ambit, ut laudetur, & inordi-
natè diligatur. Hoc sensu dixit Sanctus Cyprianus: illas, quæ se bysso
& purpura induunt, sincerè Christum induere non posse: quæ que auro &
gemmis se exornant, anima decorem & ornatu amississe. Eandem ob cau-
sam excessus & superfluous externus cultus, etiam in viris culpandus est:
quod à superbia, leuitate, & sensualitate carnali originem trahat. Nisi enim
vitium spiraret, & peccatum includeret, inquit Sanctus Gregorius, Scriptu-
ra tam particulariter & studiosè non declarasset: a diuitem, qui inferni cru-
ciatus & flammam postea sustinuit, purpura & bysso indui solitum: Christus
icem Ioannem dilaudans, non diceret, illos, b qui mollibus vestiuntur in aulis
& domibus Regum mundanorum reperiri. Verum tunc maior hæc est culpa,
quando & in ipsa veste, fucata quædam, & adulterina forma, & adscititius
decor quaeritur, quò maior sit elegantia: adulterando (ut idem Cyprianus
ait) opus Dei, & reformare cupiendo, quod semel ille formauit, non secus
ac si pictor quidam tyro imaginem restaurare satageret, quam insignis a-
lius artifex depinxisset. Nam teste Sancto Augustino fictionis & fraudis

adul-

adulterinae quaedam species est, colorem & pulchritudinem, quam non habent, mentiri: vt ficta quadam apparentia moueant ad id, quod naturali forma efficere nequeunt, vel velle eandem augere, quod maior sit fraus, & damnum maius. Vt illa, quas David ait, *c. compositas, & circumornatas, vt similitudinem, & simulacra templorum*; quorum pulchritudo picta est, sicut etiam *fed pinxit sibi scelestam Iezebel*, vt Regi *Iehu* gratior apparet: qui leuitatem illius digna poena mulctauit: vidua quippe, cum esset, dedecebat illam fucus & ornatus adulterinus. Similia enim, vt ait Augustinus, vix excusationem merentur in mulieribus inuuptis, nec matrimonium ambientibus, quarum status eas obligat, (vt Apostolus ait) *e cogitare ea quae Dei sunt*. Cum igitur hic ornatus non referatur ad magis Deo placendum: summo cum discrimine adsciscetur ad maiorem in virorum oculis gratiam inueniendam: quod si e vana nascatur *superbia*, miserabilem in *luxuriam* lapsum praeparat. Et qui ad exteriorem hanc insolentiam & luxum mortificandum, quod tamen facillimum est, virtutem non habet: interiore passionem quomodo continebit, quod grauius multo est ac difficilius? At mulieres coniugatae, licet (vt S. Thomas ait) se adornare poterunt, intra moderationis tamen limites: quod maritis gratiores existant, illorumque amorem conseruent, ne alio illum conuertant: propterea Apostolus, illas ait *cogitare quae mundi sunt, vt placeant viris*. At hoc, inquit Sanctus Augustinus, non praecipitur, sed *indulgentia* duntaxat, & permissio est ratione maritorum, ad quorum voluntatem ipsas se confirmare par est; ornando se non ex propria complacentia, sed ipsorum intuitu & causa.

In ipsam, aiunt iidem Doctores, extendi posse ad illas, quae matrimonio iungi volunt: quas se ornare fas est, quo placeant illi, quem in coniugem accipere praetendunt. At in hoc non proprium illas, sed illorum, quorum sub iure potestati, ductum sequi oportet: sicut Ruth nostra, Noemi iussu *se lauit, unxit, & culis oribus induit vestimentis*, quod Booz ipsi quem maritum amabat, gratior apparet. Esther etiam coram Assuetore rege comparitura, quemadmodum caeterae puellae comparebant, vt ille sibi ex vniuerso illarum numero aliam vxorem in locum Vasthi adscisceret, noluit sicut caeterae ornatum, quem Scriptura *mundum & cultum muliebrem* nuncupat, petere; sed praefecto suo omnem rei huiusce curam concedidit, vt faceret, quoad sibi videretur. Vtrumque porro matrimonium prosperum habuit exitum eo quod ornatus hic non a leuitate, nec a proprio instinctu nasceretur. Illud ipsum Scriptura etiam in casta *h. Iudith* annotauit: quae in viduali statu, cum se diuino instinctu comeret, & adornaret; quo in Holofernus oculis gratiam ad finem illum gloriosum, quem intendeat assequendum, inueniret, noua etiam tunc pulchritudine

c Ps. 143. 12.

d 4. Reg. 9.

30.

Epist. 73. ad

Possidium.

c 1. Cor. 7.

34.

Luxus gi-

gnit luxu-

riam.

nr. 2. cit. 8.

S. August.

c 1. Cor. 7. 34.

Nuptus ob-

maritos or-

natus per-

mittitur.

Etiam nu-

pturis, sed

sine u-

tate.

c Ruth. 3. 3.

g. Hesterz

15.

h. Iudith. 10.

34.

adaucta fuit: quia omnis ista compositio non ex libidine, sed ex VIRTUTE pendebat. Atque ubi hæc moderatio accesserit, etiam ab Apostolis ipsis probatur: dum scilicet resecatur superfluitas, quæ ipsam vitiosam reddit. Vnde Apostolus: *i mulieres* (ait) *veniant in locum sanctum, in habitu ornato, cum verecundia & sobrietate ornates se, & non in tortis crinibus, aut auro, aut margaritis, aut veste pretiosa: sed quod decet mulieres, promittentes pietatem per opera bona: Aded ut ornatus exterior pietati interiori respondeat. Quod & Apostolus Petrus hisce verbis præcipit: *k mulierum non sit extrinsecus capillatura, aut circumdatio auri, aut indumenti vestimentorum cultus: sed qui est cordis homo, in incorruptibilitate quieti & modesti spiritus, qui est in conspectu Dei loquens. sic enim aliquando & sancta mulieres sperantes in Deo ornabant se subiecta propriis viris. quasi diceret: si contentæ sint ornatu, qui statum suum deceat, confidant diuinæ prouidentia, quæ quidquid illis ad ornatum defuerit, tam naturalem quam artificialem, supplebit: nam in illius manu est talem animum amoremque viro tribuere, ut quod deforme est, illi pulchrum appareat; vel, ut magis illi placeat deformitas, quam alijs pulchritudo.**

Nam ut olim dixit Philosophus quidam: omnis mulierum pulchritudo & ornatus, non in vestitu, sed in honestate & virtutibus consistit: Et Ambrosius: *non tam pulchritudo mulieris, quam virtus & grauitas delectat virum prudentem*, atque hæc ipsa pulchritudinem magnopere adauget, eamque in mulieribus conseruat: nam Saram nonagenariam etiam Scriptura tam pulchram fuisse scribit, ut metueret Abraham, ne Rex *Abimelech* eam sibi concupisceret: nam morum grauitas, modestia, & castitas, quam ad annos aliquot seruârat: faciei pulchritudinem & conseruabant, & augebant.

MYSTERIO denique non vacat, quod prima mulier, quam mortuam, & sepultam fuisse Scriptura commemorat, fuerit Sara, cuius pulchritudo aded in mundo fuit expetita. Ita etiam refertur mortem Rachelis, quæ pulchra erat, nulla mortis Lia sororis eius, quæ lippientes habebat oculos, mentione facta. Cuius rei causa inter alias hæc est præcipua, ut hinc formosæ discant, se tandem morituras, & sepulchro inferendas: ut hæc memoria & cogitatio eas contineat, ne ob suam venustatem euanescant, aut eadem abutantur. Vultus enim ille, quem iam nemo non suspicit, aded deformis & luridus futurus est, ut nemo eum tunc sine horrore inspicere possit: & corpus, quod abyssu induebatur, vili, & semilacero velabitur panniculo: quæque omnium in se oculos venustate rapiebat à vermibus foetidissimis deuorabitur. Vnde igitur *superbis puluis & cinis*? cur te iactas lutum & cænum? Quamuis enim carnem bysso & serico cooperias, manet tamen caro. Quid autem, ait Isaias, o *omnis caro est quam fenum*: quod

hodie

ii. Tim. 2. 9.

ki. Pet. 1. 2.

Deus don
gratiam &
amorem.

Pythagoras
apud S. Tho.
in 1. Petri. 4
Virtus dat
formam.

1 Gen. 20. 1.

Vide Per-
vium.

in Gen. 13. 1.
n Gen. 35. 19

Mors for-
mam de-
formas.

hodie quidem virefcit; sed cras arefcit: & aridum nulli rei prodeft, nifi vt ignem foueat? Noli respicere, quod modò es; fed quid mox futurus fis. noli te pascere & delectari bono exteriori, quod habes: fed oculos ad corruptionem, quam internè tegis, conuerte. Noli monilia & gemmas, quibus corpus adornatur; fed gratias & virtutes, quæ animam adornant, curare: nam omnis corporis pulchritudo, aut deformitas; veltis aut nuditas temporalis est, & vnà cum vita terminatur: at *anima decor* futurus est *æternus*; & quem ipfa fibi in hac vita comparauerit, eam in alia fequetur, in eius virtute beata erit; & Deus illam pulcherrima & pretiofiffima gloriæ velle adornabit.

Anima decor æternus.

CAPVT VII.

QUOMODO VIR PERFECTE CAPVT VXORIS
esse, eamq; perfecte regere, hæc verò illi subesse &
obedire debeat.

NSIGNIS profectò Dei prouidentia eluxit in omnibus, quæ, dum Adamum & Euam condidit, fecit ac dixit: vt illos doceret, quæ ad proprium statum pertinebant: a *virum vxoris*, vt Apostolus ait, *caput* constituens, qui eandè regeret & gubernaret; b *vxorem* verò, vt *viro subesset*, eiq; obediret. In viri namque formatione ait; c *faciamus hominem ad imaginem & similitudinem nostram*, & *præsi piscibus maris, & volatilibus caeli, bestiis vnuerse terræ, omniq; reptili, quod mouetur in terra*. Tamen si verò excellentia hæc tam viro quam mulieri communis sit: in viro tamen amplior est, vt qui etiam ipsi mulieri præsidet; ipsa verò illi obedire, illiusque potestati & gubernationi eo, quo iam dicemus modo, subesse debet.

a 1. Cor. 11. 3

b Ephes. 5. 22

c Gen. 1. 26.

Viri excellentia.

D. Thom. 1.

p. 9. 93. art.

4. ad 4.

1.

Scientia.

1. p. 94. 3

d 1. Tim. 2.

12.

e Gen. 2. 16.

2.

Doctrina.

PRIMUM itaque videns Deus illos, qui caput & gubernatores aliorum esse debent, multa ad gubernandum *scientia* opus habere, omnes *scientias* (vt docet S. Thomas) Adamo valde eminenter communicauit; Euz verò non nisi tenuiter & moderatè: ne forsàn superbiret: sed dependentiam suam a viro, a quo & doceri & regi debet, agnosceret. Propterea etiam Apostolus ait. d *docere autem mulieri non permitto in Ecclesia, neque dominari in virum*. Vtrumque enim statui illius repugnat: dedecet enim, illam in publico docere, vt *magistrum*; sed vt discipulam audire, par est; neque viro vt *dominam* præesse, sed subditæ instar subesse.

Hinc est etiam quòd Deus per seipsum soli Adamo præceptum e *ex ligno scientiæ boni & mali non comedendi*, intimaerit. Adamus verò ipse. Dei nomine

nomine